

KMETOVALEC.

Gospodarski list s podobami.

Uradno glasilo c. kr. kmetijske družbe vojvodstva kranjskega.

Ureduje Gustav Pirc, tajnik družbe.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu, ter velja po pošti prejemati 2 gold. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno. — Inserat (oznanilo) v „Kmetovalecu“ stane enkrat objavljen na celi strani 16 gold., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gold., na $\frac{1}{4}$ strani 4 gold., na $\frac{1}{8}$ strani 2 gold. in na $\frac{1}{16}$ strani 1 gold. Pri dvakratnem objavljenju 10% in pri trikratnem objavljenju 20% ceneje. Za večje inserate in priloge plača se po dogovoru. — Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljano, Salendrove ulice številka 5.

Stev. 13.

V Ljubljani, 15. julija 1887.

Leto IV.

Obseg: Zdravljenje smolike na drevju. — Kdaj se naj molze. — Preveč sejmov imamo. — Oranje pred zimo na korist pomladanjski setvi. — Umetna poljja reja. — Vzgoja ukoreninjenih trt. — Razne reči. — Gospodarske novice. — Vprašanja in odgovori. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Tržne cene. — Inserati.

Zdravljenje smolike na drevju.

Vse drevje našega koščicastega sadja, kakor marelice, breskve, mandli, črešnje in slive, podvrženo je boleznim smoliki. Tisti deli drevesa, katerih se ta bolezen prime, navadno tudi poginejo.

Priporočali so dosedaj to bolezen s tem zdraviti, da se bolni deli izrežejo, in tudi mi smo to dlje časa zvrševali, ker boljšega sredstva nismo poznali, ako ravno nismo imeli povoda zadovoljni biti z uspehom.

Smolika nastane vsled ovir, ob katere zadene sokov tok. Ovire pa nastanejo vsled slabe lubadne prožnosti, vsled vnetja, ozeblin ali drugačnega poškodovanja lubadi. Pred vsem naj se varuje drevje takega poškodovanja. Marelice in breskve moramo vsled tega čuvati po zimi mraza, po leti pa vročine.

Za zdravljenje smolike rabimo pa mi nastopno sredstvo, in sicer uže pet let z najboljšim uspehom.

Kakor hitro zapazimo, da se je začel nabirati nad lubadjo drevja smoli podoben sok, vemo, da je drevo bolno za smoliko. Ako proti boleznim ničesar ne ukrenemo, bode bolni deli navadno poginili in sicer prav kmalu.

Mi se torej požurimo narediti ob bolnem deblu, bolni veji ali mladiki 2 do 4 podolžne zareze. Te podolžne zareze, katere nekateri tudi puščanje imenujejo, imajo namen prerezati lubad po dolgosti od vzgor navzdol ali pa narobe. Vsled zareze se lubad laže raztegne in sok se laže pretaka. Zato tudi te podolžne zareze rabijo, če se kaka veja ali deblo noče debeliti, ali če je drevo rakovo. Pri smoliki narede se torej tudi zareze, in sicer ena, ki gre skoz rano, druga pa vzadi. Ako je dotični del zelo debel, narede se tri ali celo štiri zareze. Zareze imele bodo pa le tedaj uspeh, ako lubad skoz in skoz noter do lesa prerežejo. Čas, zareze de-

lati, je od marca do avgusta. Strogo je paziti na to, da je nož oster, ker skrhan nož naredi rano, katere bolezen še poveča.

S porabo tega sredstva (tako piše neki praktičen sadjar v nemškem strokovnem listu „Der praktische Obstzüchter“), rešili smo marsiktero drevo, ki smo mislili, da je uže izgubljeno. Bolezen ni le izginila, še celo rane, ki so bile po 20 cm dolge, porasle so se hitro. Priporočamo to sredstvo z zaupanjem rabiti in dostavljamo, da nikakor ni treba, ampak je še celo škodljivo rane od smolike s kako rečjo spirati ali pa s cepilno smolo zamazati. Ako je pa rana od smolike posebno velika, priporočamo jo napolniti z drevesno mavto (2 dela kravjaka in 1 del ilovice) ter jo pokriti s kosom platna.

Kdaj se naj molze.

Tistim kravam, ki imajo zdravo vime, dobro de molzenje. To spoznamo precej po tem, ko krava mirno stoji, poveša glavo, mežika z očmi ali nepremično gleda v steno ali na tla. Zato pravijo mnogi: krav ne motiti mej molzenjem, torej tudi ne polagati. Vsekakor pritrjujemo temu. Če motimo kravo mej molzenjem, vznemirja se in zadržuje mleko. Slednje utegne tudi na dobroti trpeti. Kajti znano je po izkušnjah, da mleko od vznemirjenih, splašenih in prestrašenih krav ni trpežno in tudi teletom ne ugaja. Mnogi vender pravijo, da krave ne moti ter škodljivo ne vznemirja, če se jej mej molzenjem položi krme. Da, nemirne, uporne ali na vimenu bolne krave se drugače niti mlesti ne dade, nego da se jim položi krme. Več nemira dela kidanje, zlasti če so hlapi surovi, brezobzirni in z gnojnimi vilami si-

mo tamo klatijo in tolčejo. Zatorej se naj kidanje preloži do pomolzenja. Vender slednje ima časi nepovoljnih posledic, katerih ne smemo prezirati. Hitro potem ko krava zjutra vstane, je vime bolj ali manje nesnažno in treba je umiti, za kar pa dekline niso rade pripravljene. Nesnaga je zlasti tedaj večja, kedar stelje pomanjkuje. Tudi od dolgega ležanja postane vime nesnažno, in od nesnage lahko precej kaj pade v mleko mej molzenjem. Hlevni zrak je zjutraj poln sopuha, ki tudi neprijetno vpliva na mleko, kidanje pa razširja še huje gnojni sopuh po hlevu, kar trpežnosti mleka škoduje. Hlev bi naj pred molzenjem vselej prevetrili. Če mej krmljenjem kidajo, vznemirjene so krave, kar jim ne ugaja. Za polaganjem mlesti ni praktično. Kajti site krave se uležajo in hočejo počivati. Zatorej kaže najpoprej kidati, zatem hlev prevetriti. Zatem se polaga in mej polaganjem molze. Mej krmljenjem so krave mirne, in mleko rado teče. Vime naj bi vselej pred molzenjem z gobo, ki je bila v topli vodi namočena, snažno umivali in z laneno vrhačo obrisavali. Ta navada je hvale vredna, pa le na Holandskem udomačena. Poglejmo pri nas, kake ima dekla mlekarica roke po molzenji, in prepričali se bomo, da je potreba vime umivati.

Po nekod molzejo na dan po dvakrat, po drugod po trikrat. Izkušnje dajejo prednost trikratnemu molzenju, ker dobivajo tako več mleka. Mlečnosti kravji škoduje, če se predolgo mleko pušča v vimenu, kar se godi pri dvakratnem molzenji. Čas mej vsakeršnim molzenjem mora biti vselej enako dolg. Zatorej molzejo pri trikratnem molzenji vsako osmo, pri dvakratnem vsako dvanajsto uro. Če se tega ne držimo, škodujemo narejanju mleka.

Preveč sejmov imamo.

Železnice gradijo zmeraj več. Vsled tega kmetovalci tudi laže prodavajo svoje pridelke, posebno: pitano in plemensko živino, mleko, surovo maslo in sir, kupčijske rastline, sočivje, sadje itd. Manje prodavajo in odvažajo pri nas žitnega zrnja. Tega porabijo največ doma ali ga pokupijo parni mlinarji, zmeljejo v moko in to prodavajo. Sejmi za zrnje nimajo več prejšnje važnosti.

Kjer torej veliko živine redijo ali pitajo, tje prihaja sedaj veliko več in daljnjih kupcev. Kajti po železnici se hitro pripeljujejo, in živina jih po železnici odpeljana veliko manj stane, kakor nekdanj. Vsled tega so živinski sejmi večjo važnost dobili. Promet tudi v stranske kraje postal je živahnejši. Ti dogodki so pa nekatere ljudi zapeljali na zelo krivo pot. Izprosili so za kraje, koder ni bilo sejmov do sedaj, novih, in drugi so število obstoječih podvojili, češ, sedaj bode več prometa, več dohodkov pri krčmarjih in mesarjih.

Toda temu nasproti imamo pomisliti, da mora sejem tem bolj zanesljivo dober biti, čim dalje prihajajo kupci. Ti morajo uverjeni biti, da najdejo na sejmi, česar iščejo. Na dalje jako važna je za kmetovalce

konkurencija kupcev, ker tako pridejo do najboljše cene. Zatorej bi kazalo zavoljo pomnoženih železniških prog število sejmov skrajšati, da bi tem več prometa bilo tam, kjer živine mnogo pitajo ali kjer na meji med hribovitim in ravnim svetom veliko mlade živine prodajo. Tako zgoščenega prometa bi trebalo zlasti takrat, kedar se take živine največ na prodaj postavlja. Pomnoženo število sejmov pa pojavlja ravno nasprotnih posledic. Vse se nekako drobi. Prigodi se namreč, da pride na prvi sejem mnogo tujih kupcev, a živine malo, na drugi sejem pa tujih kupcev ni, a živine obilo; to je tem hujše, kedar se vršijo sejmi blizu na dveh krajih. Zavoljo takih nepovoljnih izkušenj izostanejo tuji kupci. To pa takoj porabijo domači mesarji in manjši mešetarji, ki pravijo, da je povpraševanje po živini slabo, in tako cene stisnejo kolikor mogoče na nizko. Ubogi kmetovalci so tem sedaj izdani na milost in nemilost. Če nečejo brez denarjev domov, morajo živino po vsakej ceni prodati. Zatorej pravimo: pomnoženo število sejmov daje prodajalce v roke kupcev.

Preveliko število sejmov ima še drugih nedostatkov. Oni ponujajo preveč prilik, da ljudje popuščajo plug in brano ter hitijo v mesto ali v trg. Ljudstvo zahaja preveč v krčme, troši denarjev, izgublja veselje do ščedenja. In tako zvrne se marsikteri posestnik v pogubo zavoljo prepogostih sejmov. Želeti je torej, da razumni kmetovalci o tej reči resnobno premišlujejo. Sejme treba urediti. Kmetijske podružnice naj bi o tem razgovarjale se in potrebnih nasvetov stavile na primernih mestih.

Oranje pred zimo na korist pomladanjski setvi.

Še imajo nekateri kmetovalci navado, da puščajo njivo nepreorano čez zimo po poletni ali jesenski žetvi. To je slaba navada in na veliko škodo jarini ali pomladanjski setvi.

Poglejmo pa korist, če se njiva po žetvi uže pred zimo preorje in če preorana čez zimo leži.

1. Voda, kolikor se je je čez zimo in konec zime, ko je sneg skopnel, na njivi nabralo, gre lahko spomladi pod zrahljano zemljo, katera potem dobi potrebne vlage, da more vsejano seme hitreje kaliti in veseleje rasti. Če pa njiva pred zimo ni bila preorana, in zemlja nezrahljana v trdih gručah še v pričetku pomladi leži, to more le malo mokrote s površja njive v globočino njeno; voda dalje časa zastaja na površji njiv in ne daje spodnjim plastem potrebne vlage. Tudi rastlinstvu potrebni podnebni zrak lahko prešine zrahljano zemljo, ne pa v trdih gručah ležeče.

2. Zmrzlina more čez zimo ležečo razorano zemljo dobro prešiniti, zato postane prhka in se zdobi, če tudi je pred zimo še tako gručasta in kepasta bila.

3. Ker se pred zimo preorana njiva koj ob prvem suhem vremenu spomladi, ko je sneg skopnel, hitro usuši, zato je kmetovalcu potem moči, jarino prav

zgodaj vsejati, in ker tako pripravljene njive včasih niti ni treba na novo orati, ampak jo le z brano povleči, je potem poljsko delo tudi kmalu končano.

4. Če pa je spomladanska setev uže zgodaj opravljena, ostane gospodarju dovolj časa za druga poljska dela, posebno pa za obdelovanje senožeti. Tako je gospodar za celo leto s svojimi opravili precej naprej.

5. Če je spomladi setev jarega žita dosti zgodaj opravljena bila, pride potem seme v zemljo uže v takem času, ko je v njej še dosti zimske vlage. To pa dela, da žito hitro in enakomerno kali in da potem tudi čvrsto in hitro raste in zdatno plenja.

6. Pred zimo preorana njiva drži pa sploh dolgo časa svojo vlago in sicer zato, ker se je zemlja več vode čez zimo napila in popita vlaga tudi bolj počasi izhlapeva.

7. Če pa je uže mlado žito čvrsto in lepo, ostane mu ta krepka rast ves čas, in pričakovati je bogate žetve.

8. Polje, pred zimo preorano, je manj podvrženo mrčesom in plevelu: mrčes zaduši ali prežene voda, ki je globoko v zemljo segla, plevel pa, ki rad uže v začetku zime kali, pokonča mráz. Posebno koristno pa je orati polje pred zimo zato, ker tako uničujemo škodljive hrošče in ogerce (njih črve).

Naj bi tu naštetí dobiček napeljal kmetovalce na to, da bi svoje polje uže pred zimo orali in opustili napačno oranje šele po končani zimi.

Umetna polžja reja.

O tej reči piše H. Hitschmann v svojem „Vademecum für den Landwirt“ tole: Od mnogoštevilnih polžjih vrst redijo največkrat vrtnega polža (latinski *helix pomatia*) po tako zvanih polžjih vrtih. Ti vrti so trate, ki so obdane z globokimi jarki. Na več mestih narede majhne kupe, katere pokrijejo z mahom. Tu notri skrijejo se polži ob suhem vremenu. Polže krmijo z zeljem, z bežolom, z repo, z odpadki od zelenjadi, s sladkim sadjem ali z mešanico, ki jo narejajo iz pšeničnih otrobov, moke in vina. Ob taki krmi postanejo polži hitro debeli in okusni. Na jesen, kadar poneha toplota, nasujejo pa po vrtu na več mestih finega, čistega peska 15 % na debelo. V ta pesek zlezajo potem polži, tam ustja svoja zapro z apnenim pokrovcem ter ostanejo skriti skoz celo zimo.

Polže redijo tudi po jamah, katerim pokrijejo dno z rušino. Da polži ne uidejo, mora biti jama pokrita z gosto mrežo od žice. Po noči, ob dežju in pozneje ob mrazu pokrijejo jame z deskami in s slamo. — Najboljši čas v nabiranje polžev za rejo sta meseca julij in avgust. Polži se jedo kadar imajo ustja zaprta.

Polže rede posebno po južni Nemčiji, in jih od tam daleč okrog razpošiljajo. Polži z našega Ljubelja so svetovno znani.

Vzgoja ukoreninjenih trt.

Spisal baron Babo, vodja c. kr. vinarske šole v Klosterneuburgu.

Kadar pomnožujemo rastline, moremo njih pravo sorto ohraniti le z mladiko, nikakor pa ne s semenom. Rastlinice, vzgojene iz semena, se predrugačijo, in le poganjki iz popja obdrže vsa prvotna svojstva. Pri tem je pa enako, kateri način izberemo za daljnje razvijanje popkovo, bodi si okulovanje, cepljenje ali vsaditev mladike. Vseh rastlin pa ne kaže ob navadnih razmerah pomnoževati s potaknenci; potaknenci nekaterih rastlin se težko ukoreninijo ali celó ne, nekaterih pa se hitro in lahko. Na srečo je naša trta rastlina, katere enoletne mladike tako hitro narede korenine, kakor topolove ali vrbove.

Ako se torej različna trsna plemena in trsne sorte lahko ukoreninijo, vendar so tudi razmere t. j. nekateri pogoji, ob katerih je uspeh bolj ali manj gotov, in o tem hočem navesti nekaj skušenj in opazek.

Vsaka enoletna trta je sposobna pograti korenine, in to na različnih mestih. Vendar v praksi ne smemo računati z možnostjo, ampak z dejanskimi uspehi, t. j. s katerimi pogoji se največ rezanic (kolči) ukorenini. Poleg tega ozirati se je nam tudi na kakovost trt.

Najboljša rezanica je on del mladike, ki je najbliže lanskega lesa. Pri poskusih se je pokazalo, da se je rezanic, narejenih iz spodnjega dela mladik, veliko več ukoreninilo, nego rezanic, narejenih iz vrha mladik; tudi poganjki od rezanic prve vrste bili so še dvakrat daljši od rezanic druge vrste. V drugem letu bil je res razloček med poganjki manjši, pri izkopavanju trt pa se je pokazalo, da je bilo od trt prve vrste 75%, od trt druge vrste pa le 50% rabnih. Različne, največ neugodne uspehe z ameriško trto „*ripario*“ izvajati je tudi od tod; ker skušajo dobiti mnogo rezanic, zato pa posamezne mladike zrežejo na tri in tudi na več rezanic. Nasledek je, da dobivajo potem največ tretjino dobrih ukoreninjenih trt.

Tudi starost trt, od katerih jemljemo rezanice, vplivajo na uspeh v trtnici. Tanki, dobro dozoreli les je boljši nego debeli in strženasti. Zato niso dobre rezanice iz mladih in bujno rastočih vinogradov.

Dokazano je tudi, da rezanice, ki imajo nekoliko starega lesa, bolje uspevajo, nego pa brez njega. Celo mladike, ki se od starega lesu odkrhnejo, bolje uspevajo nego odrezane.

Samo ob sebi se umeje, da se sveže trte bolje ukoreninijo nego take, ki so uže nekaj dni ležale v vinogradu.

Glede dolgosti rezanic velja načelo, da se rezanica toliko pravilneje ukorenini, kolikor krajša je (na pr. z dvema očesoma). Kolikor daljša je trta, t. j. kolikor globoče sega v zemljo, toliko dlje je oddaljen spodnji del trte, ki ima največ korenin narediti, od površja zemlje. V globočino se pa zmožnost koreninska zmanjšava in v globočini metra poneha popolnoma.

Če se tudi najbolje ukoreninijo kratke rezanice, moramo v našem podnebjú vendar dolge trte rabiti, in to zaradi mraza. Vsako leto naredijo se stranske ko-

renine, katere more mraz doseči. Uspevanje trte je zavisto od trpežnosti koreninskega debla in od dosti globoke lege spodnjih korenin. Na jugu delajo naj torej kratke rezanice, na severu pa dolge.

Tudi lega rezanic v trtnici vpliva na ukoreninjenje. Tu velja načelo, da trta naredi toliko več močnih spodnjih korenin, kolikor navpičneje je vsajena, in da naredi toliko več stranskih korenin, kolikor poševneje leži v zemlji. Ako delamo trtnico, pa rezanic ne bomo pokladali navpično, ker bi nam tako polaganje delalo težave pri zasipanju, vendar jih toliko poševno polagajmo, da se kolikor moči bližajo navpični legi.

Kadar trtnici odbiramo zemljo, izberimo ji tako, ki drži veliko zraka, ker od tega je zavisto ukoreninjenje. Peščena ali prstena zemlja je najboljša, vendar ne v kaki nižavi, koder more škodovati spomladanski in jesenski mraz.

Uspeh trtnice bode pa vzlic vsem navedenim pogojem zavisen od primerno pripravljenih rezanic. Rezanice je pa najbolje pripravljati po znanih načinih, ali da jih v zemljo poveznemo ali pa v vodo postavimo.

Rezanice se poveznejo v zemljo (glej podoba 44.) v ta namen, da začno na pravem mestu hitro koreninice gnati. Po sto trt, povezanih v šope, postavi se narobe in navpično v jamo, torej tako, da pride spodnji del na vrh. Vsi prazni prostori med posameznimi šopi zadelajo se na vrhu z mahom, katerega se še kake tri prste na debelo po trtah potrese. Na mah natrese se čistega peska. Dokazano je namreč, da se dela kalus in korenina najhitreje v vlažnem, toplem zraku. Mah daje enakomerno vlažnost, pesek se pa hitro zgreje na spomladanskem solncu ter oddaja toploto svojo mahu. Dnu jame na mrzlem ležeči del rezanic ostane pa mrtev.

V tej jami pa trte ne smejo biti predolgo povezane, ampak le toliko časa, da naredijo kalus (neko belo, gobi podobno reč). Ko se je to zgodilo, polože naj se trte v trtnico.

Naj omenimo, da storjeni kalus, ki je bele barve, ne sme predolgo na zraku ležati. Kakor hitro kalus vzrumeni, ne vzrastejo več iz njega koreninice. Ako moramo take trte prenašati, to jih je najbolje v kaki z vodo napolnjeni posodi.

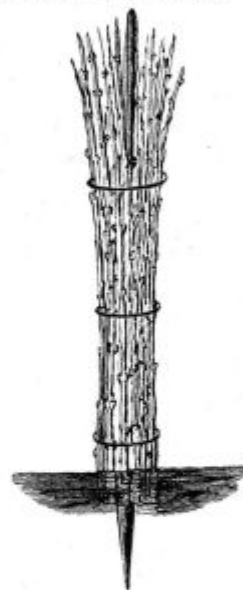
Na drugi način se rezanice za trtnico pripravijo tako, da se v šope povežejo ter 10 cm globoko v tekočo vodo postavijo (glej podoba 15.) V vodi narede trte

proti njeni toploti kalus in tudi korenine. Gorenja očesa močno poženo, spodnja pa ostanejo mrtva. Ako se je torej kalus naredil, odreže se gorenji ozeleneli del, ter imamo trto s kalusom in s pečimi očesi.

Razne reči.

— Valjanje travnikov. V Belgiji, posebno pa v Flandern, kateri deželi sloviti po svojem poljedelstvu, je navada spomladi, kakor hitro vreme dopušča, travnike dobro zvaljati. Pravijo, da je to za travnike zelo dobro. Valjanje potlači rušino, katero je mraz privzdignil, in spravi nepotrebno vodo, katera se je po zimi v zemlji nabrala, na površje, kjer lažje in hitreje spusti. Trdijo, da vsled tega trava prej rasti prične, in da se več klaje dobi.

— Seno kislih travnikov. Če pustiš, da dež in rosa seno s kislih travnikov tako prepereta, da izgubi svoj pristni, govedi neprijetni okus, tedaj izgubi tudi tečnost (redilno moč). Jaz dam seno s kislih travnikov, ko je dva ali tri dni pokošeno, na kupe do visokosti moža znesti in stepati (stlačiti). Ko se seno v teh kupih razgreje, raztresem je in posušim. Vsak voz sena potrese pa tudi z nekaj kilogr. živinske soli. Še ne-
previdno zgodaj

Podoba 45.

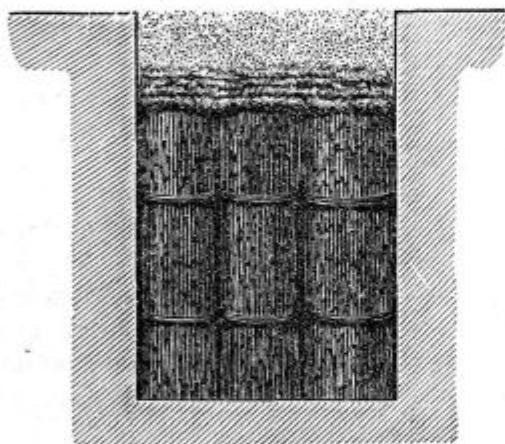
spravljenno seno ostane s soljo potreseno dobro in zdravo, da celo seno s kislih travnikov potem živina rada zoblje.

— Redkovna kal za salato. Rekev, ki je vso zimo s peskom v gorki kleti zadelana, zgodaj kali in dobi precejšnje število peresc. Ako ta peresca kot endivijo s krompirjem pripraviš, jedel bodeš izvrstno salato.

— Mleko za perutnino. Pri gospodinjstvu, kjer imajo krave, je vredno nekaj posnetega in pinjenega mleka perutnini dajati. S tem pospešuješ nesenje jajec. Mleko izlij ali v korito ali je pa zmešaj s poparjeno moko, s stolčnim krompirjem i. t. d.

Gospodarske novice.

* V podkovski šoli vršile so se dne 27 in 28. junija t. l. skušnje iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in nje mesa. Prvi dan bili so na vrsti kovači, kateri niso obiskovali podkovske šole, bilo jih je 22, in sicer

Podoba 44.

vprič izprašanih 14, ponavljalo pa je skušnjo 8 kovačev. Po narodnosti bilo je 6 štajarskih Slovencev, vsi drugi bili so Slovenci s Kranjskega. S zadostnim uspehom prebilo je pa skušnjo le 15 kovačev, 3 jo morajo ponavljati čez eno leto, 4, ki so vdrugič propadli, obiskavati pa podkovsko šolo.

Drugi dan delalo je skušnjo petero učencev podkovske šole in dva neizprašana mesogledca. Vsi učenci so z dobrim uspehom prebili skušnjo, med njimi bila sta 2 štipendista, po narodnosti pa 3 kranjski, 1 štajarski Slovenec in 1 Hrvat. Izprašana mesogledca pa morata ponavljati skušnjo, ker nista zadostila. Izpraševalni komisiji predsedoval je vodja podkovske šole, izpraševalca pa sta bila c. kr. deželni živinozdravnik in učitelj podkovske šole.

* Trtno uš zasledili so torej tudi že v metliškem okraju. Kakor nam poroča gospod predsednik kmetijske podružnice v Metliki, našli so mrčes v vinogradu sv. Ane občine Drašiške.

* Za govejo razstavo v Metliki dovolilo je vis. c. kr. kmetijsko ministerstvo 500 goldinarjev. Program za delitev državnih premij pri tej razstavi je glavni odbor c. kr. kmetijske družbe že odposlal ministerstvu v potrdilo. Razumništvo okrajev, iz katerih je udeležbe pri razstavi pričakovati, naj pa dela na to, da bode udeležba mnogobrojna, ter da bodo kmetovalci lepo živino na ogled prignali.

* Zanimanje za sadje iz slovenskih pokrajin je že sedaj živahno postalo. Opozarjamo na dotični poziv kmetijske družbe med uradnimi vestmi današnjega lista.

* Navod, kako šolske vrte urediti, ukazalo je spisati vis. c. kr. kmetijsko ministerstvo uredniku našega lista. Ministerstvo je ob enem nakazalo primeren donesek za pokritje tiskovnih stroškov tega navoda.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 55. Imam na prodaj 26 $\frac{h}{g}$ še neumorjenih svilovnih kokonov, a ne vem kupca za nje. Do koga naj se obrnem zaradi prodaje? (A. D. v Potoški vasi.)

Odgovor: Bližnji trg za svilovne kokone je Gorica. Priporočamo Vam poprašati za kakega trgovca s tem blagom pri c. kr. poskusni postaji za svilarstvo in vinarstvo v Gorici. Kakor iz „Soče“ posnemamo, je letošnja cena kokonom 1 gld. 40 kr. do 1 gld. 70 kr. za kilogram. Sicer Vam pa ob enem pismo več poročamo.

Vprašanje 56. Med jari ječmen sejal sem deteljo. Bodi si, da je bilo seme slabo, bodi si, da ga je uničila silna suša ob hribu navzgor sploh, detelja se kaže prerodka. Kaže li po ječmenovi žetvi prevleči njivo z brano ter dosejati detelje, da bode gostejša? V obče pa želim rediti več molznih krav, ker se mleko blizu mesta dobro spečava. Katero deteljo mi priporočate? Moja zemlja je po največ strma, vender pa rodovitna, lapornata (ob Rainerkoglu pri Gradcu). Ali mi morda

svetujete kako drugo zél kot dobro krmo za molzne krave? (A. R. v Gr.)

Odgovor: Ako deteljišče vender ni prerodka, splača se mu nekoliko pomagati z gnojem in sicer precej po žetvi z gipsom, prihodnjo zimo pa z gnojnico. Ako je pa detelja vender le prerodka, nevarno je zelo, da se na njivi ne zaraste preveč plevela. V tem slučaju ne svetujemo Vam detelje dosejati, ako ravno nekateri to priporočajo, ampak skusite raje z inkarnatno deteljo. Inkarnatna detelja da Vam morda še letos eno košnjo, na vsak način pa dobro pašo, drugo leto je pa že konec maja, najpozneje začetka junija, kositna. Omenjati moramo občutljivost te detelje proti jesenskim in pomladanskim mrazom. Ako je Vaša zemlja sploh rodovitna in zraven še strma, potem za Vaše razmere ni boljše krmske rastline kot je lucerna. Lucerna vztrajala Vam bode 10 in še več let na eni in isti njivi.

Vprašanje 57. Kaj priporočajo sejati na pšenično strnišče, repó ali ajdo? (A. R. v Gr.)

Odgovor: Na pšenično strnišče sejejo oboje. Repa kakor ajda zahtevata dosti redilnih snovi. Po našem mnenju bode pri Vas najbolj čas odločeval. Ako se imate bati jesenskega mraza, potem Vam bode dala repa sigurnejši pridelek kakor ajda.

Vprašanje 58. Več kmetov toži, da se jim zarejajo meseca maja in junija v žitnih shrambah majhni, črni hrošči. Kako je te hrošče odpraviti? (Fr. A., župnik v M. pri Kočevji.)

Odgovor: Hrošček je žitni molj (latinski *tinea granella*), katerega gosenica izjeda žitna zrna. Žitni molj prezimuje po špranjah žitnih shramb, katere zapusti, kadar postane toplo. Jajca svoja leže v zrna. Iz jajca izleže se gosenica, katera se potem spremeni v bubo. Iz te bube izleže potem hrošček. Druga zalega naredi se meseca septembra. Žitni molj ljubi toploto ter družbo, na podlogi tega jih tudi lovijo. Ako namreč pogrnete žito z kožuhom (z dlako navzdol), pridejo molji v kožuh, katerega treba potem varno odvdigniti ter otresti nad vodo ali blizu kokoši, katere hrošče pojedó. Dobra je tudi namesto kožuha kaka stara konjska odeja. To delo je vršiti spomladi in na jesen. Zraven tega mora se pa žito večkrat prevetrati. Kadar so žitne shrambe prazne, osnažijo naj se z vročim lugom. Drugi tudi trdó, da se žitni molj prežene s koperčevim semenom (Fenhelsamen), katerega duha ne more prenašati.

Vprašanje 59. Gospodu J. J. na D. Na Vaše vprašanje odgovorimo Vam s posebnim pismom, ker javno razpravljanje Vašega vprašanja ni umestno.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Poziv kranjskim sadjarjem!

Vsled neposrednje zveze z vitemberškimi sadnimi trgovci zvedela je podpisana družba, da tudi letos namerava priti mnogo nemških kupcev na Kranjsko po sadje. Že sedaj je pa bila družba od teh kupcev naprošena pozvedeti, ali bode mogoče dobiti tudi letos

na Kranjskem več vagonov jabolk in hrušek za mošt.

Vsled tega prosi vljudno podpisana družba poročil iz vseh onih občin ali krajev, v katerih bode mogoče dobiti jeseni vsaj po eden vagon takega sadja. Zlasti prosimo gospode duhovne, učitelje in one, kojim je kaj mar koristi naših sadjarjev, da naši prošnji blagoizvolijo prav kmalu ustreči.

C. kr. kmetijska družba kranjska,
v Ljubljani 8. julija 1887.

Tržna poročila.

Žito in poljski pridelki.

V Ljubljani 13. julija: Hektoliter: pšenice 7 gld. 15 kr., rži 4 gld. 55 kr., ječmena 3 gld. 25 kr., ovs 2 gld. 92 kr., ajde 4 gld. 22 kr., prosa 4 gld. 22 kr., turšice 5 gld. 20 kr., leče 12 gld. — kr., graha 12 gld. — kr., fižola 11 gld. — kr.; 100 kilogr. krompirja — gld. — kr., 100 kilogr. sena 1 gld. 60 kr., 100 kilogr. slame 2 gld. 05 kr.

V Kranji 11. julija: Hektoliter: pšenice 6 gld. 82 kr., rži 4 gld. 55 kr., ovs 2 gld. 92 kr., turšice 4 gld. 87 kr., ječmena 4 gld. 39 kr., ajde 4 gld. 88 kr.; 100 kilogr. sena 2 gld. 20 kr., 100 kilogr. slame 3 gld. 20 kr.

V Rudolfovem 4. julija: Hektoliter: pšenice 7 gld. 81 kr., rži — gld. — kr., ovs 2 gld. 44 kr., ajde 4 gld. 55 kr., turšice 5 gld. 21 kr.; 100 kilogr. krompirja 2 gld. 80 kr.

Na Dunaji 7. julija: 100 kilogramov: pšenice gld. 9.— do 9.70, rži gld. 6.90 do 7.20, ječmena gld. —.— do —.—, ovs gld. 5.40 do 7.—, turšice gld. 5.90 do 6.—.

V Budapešti 6. julija: 100 kilogramov: pšenice gld. 8.40 do 8.85, rži gld. 6.45 do 6.70, ječmena gld. —.— do —.—, ovs gld. 5.45 do 5.90, turšice gld. 5.60 do 5.65.

Klavna goved.

Na Dunaji 4. julija: Ogerski pitani voli gld. 50 do 56.—, galic. pitani voli gld. 50 do 56, nemški pitani voli gld. 50 do 56, biki in krave gld. 45 do 51 za 100 kilogr. mesarske vage t. j. z vsem lojem in s polovico glave.

V Presburgu 6. julija: Ogerski mladi voli gld. 24 do 28, nemški mladi voli gld. 25 do 30 za 100 kilogr.

Prašiči.

V Steinbruchu pri Budapešti 20. aprila: Ogerski stari, težki 47—48 kr., ogerski mladi, težki 46—47 kr., srednji 46—47 kr., lahki 46—47 kr.; težki kmetski prašiči 44—45 kr., srednji 45—46 kr., lahki 46—47 kr.; srbski težki 46—47 kr., srednji 46—47 kr., lahki 46—47 kr. (Cena velja za 1 kilogr.)

Speh.

V Ljubljani	13. junija:	1 kilogr.	60 kr.
V Kranji	11. "	1 "	— "
V Rudolfovem	27. "	1 "	— "
V Celoven	10. "	1 "	65 "
Na Dunaji	7. "	1 "	51 "

✎ INSERTATE ✎

sprejema „Kmetovalec“ po ceni, zaznamovani na prvi strani. V „Kmetovalec“ priobčeni inserati imajo najboljši uspeh, kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmečkih krogih. Zelo priporočljiv je „Kmetovalec“ za objavljenja pri nakupu ali prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebščin.

Bela poljska detelja, rudeča detelja (Incarnat), gips za deteljo, japonska ajda itd.

dobiva se najbolje v prodajalnici pri (63—2)

Petru Lassniku v Ljubljani.

Carbolineum Avenarius

iz tovarne za Carbolineum v Amstetten-u na Dolnjeavstrijskem.

AVENARIUS & SCHRANZHOFER.

Naročila je pošiljati na glavno zalogo: Avenarius & Schranzhofer in Wien, III. Hauptstrasse 84.

Carbolineum je najbolje sredstvo proti trhlenobi in gnjilobi lesa ter zadobi les s carbolineumom namazan lepo kostanjevo barvo. Lesena (s šinteln krita) streha s carbolineumom namazana zadobi nevmejeno trpežnost, ravno tako lesene stavbe ter ograje in koli v vodi, v zemlji ali pa na zraku. Mazanje zamore vsak dinar izvršiti.

Steklenica 5 kilogramov težka stane s poštnino vred 1 gld. 80 kr. (14—6)

(3—9)

„Ljubljanski zvon“.

Stoji pol leta gld. 2.30, četrt leta gld. 1.15.

Tovarna za kostne pridelke in lim
Luckmann-a & Bamberg-a
v Ljubljani

priporoča svoja zelo uspešno učinkujoča

**umetna gnojiva, kostne
moke in superfosfate**

po najnižjih cenah.

Na zahtevanje se vpošlje cenilnik in prospekt.

(40—9)

Semenarska postaja

K. Rambouseka v Zborovu, pošta Forbes na Českem

ima na prodaj za prihodnjo jesensko setev
skušena semena zimskega žita sledečih sort:

Požlahtneno menjalno pšenico.
Avstral. Alaby pšenico z resjem.
Zborowsko menjalno rž.
Labradoraško rž.
Svedsko sneženo rž.
Montansko rž.
Kolosalno rž.

(65—1)

Naročitve izvršujejo se po vrsti, kakor doidejo in
sicer v plombovanih vrečah.

Cenike dobi se na željo zastoj.

Važno za oskrbnitstva, gospodarstva in živinarje.

Homeopatična lekarna za živali

za zdravljenje bolnih domačih živali
(govedi, konj, ovac itd.) s 24 homeopa-
tičnimi zdravili. (64—2)

Stoji 8 gld.

Navod od C. L. Böhma, kako zdraviti homeopatično domače
živali stoji 40 kr. Vse to pošilja po poštne povzetju

A. MOLL,

lekar in c. kr. dvorni založnik na Dunaji L., Tuchlauben 9.

Natančni ceniki s podobami se pošiljajo zastoj.

Lekarna Trnkóczy,

zraven rotovža v Ljubljani

na velikem mestnem trgu,

priporoča tukaj popisana najboljša in sveža zdravila. Ni ga
dneva, da bi ne prejeli pismenih zahval o naših **izborni**
skušenih domačih zdravilih. Lekarne Trnkóczyjevih firm so:
Na Dunaji dve in ena kemična tovarna v Gradci (na Stajar-
skem) ena pa v Ljubljani. P. n. občinstvo se prosi, ako mu
je na tem ležeče, da spodaj navedena zdravila s prvo pošto
dobi, da naslov tako-le napravi:

☞ Lekarna Trnkóczy poleg rotovža v Ljubljani. ☞

Cvet zoper trganje (Gicht),

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin in
revmatizem, trganje po udih, bolečine v krizu
ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite itd.,
malo časa, če se rabi, pa mine popolnoma trganje,
kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo
„cvetu zoper trganje po dr. Maliču“ z zvrst
stojecim znamenjem. 1 steklenica 50 kr., tucat
4 gld. 50 kr. (15—6)

☞ Če ni na steklenici zvrst stojčega
znamenja, ni pravi cvet in ga precej nazaj vrnite.

Kričistilne kroljice

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se
vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa,
glavobolu, otrpjenih udih, skaženem želodecu, jetrnih in obistnih
bolezni, v škatljicah à 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljicami
1 gld. 5 kr. Razpošiljava se s pošto najmanj jeden zavoj.

☞ Vsa ta naštetá zdravila se samo prava dobijo v lekarni Trnkóczyja v Ljubljani

☞ zvrst rotovža in se vsak dan s pošto razpošilja. ☞

Marijaceljske kaplice za o želodec, o

kterim se ima na tisuče ljudi zahvaliti
za zdravje, imajo izvrsten vseh pri velh
bolezni v želodecu in so neprekosljivo
sredstvo zoper: manjkanje slasti pri
jedli, slab želodec, urak, vetrove, koliko,
zlatenico, bljuvanje, glavobol, krč v
želodecu, bitje srca, zabasanje, gliste,
bolezni na vranici, na jetrih in zoper
zlato žilo. 1 steklenica velja 20 kr.,
1 tucat 2 gld., 5 tucatov samo 8 gld.

☞ Svarilo! ☞

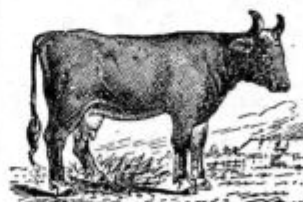
Opozorjamo, da se tiste istinite Ma-
rijaceljske kaplice dobivajo samo v
lekarni Trnkóczyja zvrst rotovža na
velikem Mestnem trgu v Ljubljani.

Planinski zeliščni sirup kranjski

za odrasle in otroke, je najboljši zoper kašelj, hripavost,
vratobol, jetiko, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr.,
1 tucat 5 fl. Samo ta sirup za 56 kr. je pravi.

Zdravila za živino.

Štupa za živino.

Ta prav dobra štupa pomaga
najbolje pri boleznih krav,
konj in prašičev. Konje varuje
ta štupa trganja po črevih,
bezgavk, vseh nalezljivih kuž-
nih boleznih, kašlja, plućnih in
vratnih olezij ter odpravlja
vse gliste, tudi vzdržuje konje
debele, okrogle in iskrene.

Krave dobé mnogo dobrega
mleka. Zametek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr.,
5 zametkov z rabilnim navodom samo 2 gld.

Cvet za konje.

Najboljše mazilo za konje,
pomaga pri pretetgu žil, ote-
kanji kolen, kopitnih boleznih,
otrpjenji v boku, v krizi itd.,
otekanji nog, mehurjih na
nogah, izvinjenji, tišcanji od
sedla in oprave, pri sušici itd.
s kratka pri vseh unanjih bo-
lezni in hibah. Steklenica z
rabilnim navodom vred stane
le 1 gld., 5 stekl. z rabilnim
navodom vred samo 4 gld.

BRATA EBERL

v Ljubljani

za frančiškansko cerkvijo v hiši g. Ivan Vilharja
prodajata

oljnate barve, lake, firneže

kemične in prstene barve lastnega izdelka, čopiče ter vse v nje stroko spadajoče blago na debelo in drobno.

Posebno se priporočajo oljnate barve v kositarskih (plehastih) posodah za trgovce in prodajalce, pri čemur opomnimo, da se naše barve ne smejo zamenjati z navadnimi kakor se sploh prodajajo, kajti od nas prodajane barve so kemično čiste in s pravim, z lanenega olja izdelanim firnižem ribane. (46—8)

Pocinjena, bodeča žica (drat) iz jekla.

Trpežno! Hiša za 10 kokoš. Trpežno!

Ograje za vrte, gozde, parke i. t. d., kakor vse sorte mreže za kur-nike in za hiše za fazane. Varnostne mreže proti ognju, mreže za oknja, mreže za sejati pesek in šuto, torbe čez gobec za govejo živino in za pse. Dratene vrvi vsakovrstne sestave. Železne vrste in stavbe iz železa sploh. Vse to izdeluje:

Eisendraht- und Maschinendrahtgeflechts-Fabrik und Bauschlösserei
Franz Schröckenfuchs in Waidhofen a. d. Ybbs.

Ograje iz pocinjene dratene mreže ne stanejo več kakor dobre lesene ograje, so pa neizrečeno trpežne in dajo ograjenemu prostoru ličen in gospodski obraz. Proračune določi se zastoj in poštne prosto. (27—10)

V zalogi J. Blasnikovih naslednikov

je ravnokar izšla knjiga:

NAUK,

kako pomagati živini o porodu in kako po porodu ravnati s staro in mlado živino in ozdravljati poporodne bolezni.

Spisal

dr. Janez Bleiweis.

Cena v polplatno vezani knjigi 60 kr.,
po pošti 5 kr. več.

Anton Reissenzahn

tovarna gospodarskih strojev in livarna železa
v Bubni pri Pragi.

Ta tovarna priporoča svoje prav cene izdelke, ter jamči za njih dobro sestavo in trpežnost. V zalogi ima: mnogovrstne pluge, brane, valjarje vsake sestave, stroje za sejat vseh sistemov, senene grablje za vpregati, stroje za košnjo žita in trave, mlatilne stroje na roko, na gepelj in na par, lokomobile, stroje za čiščenje žita, stroje za drobljenje in rezanje krme, sploh vse gospodarske stroje in oprave.

Cenike s podobami pošilja se na zahtevanje zastoj in poštne prosto. (10—12)

Klenert & Geiger

I. štajerska drevesnica za sadno drevje in vrtnice
v Gradcu.

(Ta drevesnica pripoznana je kot ena največjih in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izborno zalogo:

Vrtno, visokodebelnatih in pritličnih: sadnega drevja, visokodebelnatega in pritličnega ter piramide, spalirje, kordone in enoletne požlahnitve; divjakov in podlag za pritlikovce; jagodnega sadja; lepotilnega drevja in grmovja, drevja (16—11) za drevorede itd.

Razpošiljatev pravilno imenovanih cepičev vseh vrst sadja.

Cenike je dobiti zastoj in franko.

Japonska ajda

dobi se pri Gabrijelu Jelovšku na Vrhniki mernik po 1 gold. 50 kr. Kdor jo več skupaj naroči, dobi jo mernik po 1 gold. 40 kr. (62—2)

Kdor-koli postavlja ali zida kakošno poslopje in potrebuje železja, obrne naj se na

Franc-a Terček-a,

trgovca z železjem na Valvazorjevem trgu št. 5, v hiši c. k. okrajnega glavarstva v Ljubljani.

Tu se dobé po nizkih cenah v obilnem izboru:

Vezi za zidovje, opore (traverze) in stare železniške šine za oboke, Portland in Roman cement, stokador in alabaster gips, štorje za štokadoranje, asfalt za tlak, sklejni papir (Dachpappe) štedilna ognjišča (šparherdi) in posamezni deli za zidanje istih; okovi za okna in vrata in druge pri stavbah potrebne reči.

Preserjev „Karbolinej“, (glej Kmetovalca št. 5) kilo po 22 kr. Zaboj s karbolinejem 5 kilogr. teže pošlje se s poštino vred za 1 gld. 70 kr. (59—5)